

Jaarverslag 2017

Cijfers, trends en nieuwe
beleidsmaatregelen

Intro

Jo Vandeuren, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin

- Vooraf: reden voor vertraging presentatie
 - Intersectoraal gegeven: verschillende cijfers uit verschillende databanken
 - Technisch wat vertraging bij verwerking, dubbelcheck cijfers en analyse van bewegingen
- Derde intersectoraal jaarverslag jeugdhulp: cijfers van 2017
 - Waar mogelijk verdere analyse van trends t.a.v. 2015 en 2016
 - Soms niet mogelijk wegens andere (maar betere) registratie
 - Bijv: uitzuivering, cijfers over crisisjeugdhulp, nu via rijksregisternummer
 - Investeren in bijkomende evidentie: longitudinaal onderzoek
- Work in progress
 - Streven naar uniforme registratie
 - Wel enorme stappen vooruit gezet de afgelopen jaren
 - Blijven inzetten op gegevensdeling, monitoring, bijsturing en evaluatie
 - Vereenvoudiging van de systemen en duidelijke finaliteit

Enkele opvallende cijfers

Stefaan Van Mulders (JW), Katrien Verhegge (K&G) en James Van Casteren (Vaph)

1. Jeugdhulp is breed en divers
2. Innovatieve methodieken: positief en krachtgericht
3. Pleegzorg blijft groeien
4. Intensieve jeugdhulp
5. Jongvolwassenen doen meer een beroep op jeugdhulp
6. Crisisjeugdhulp in vernieuwing
7. Gerechtelijke jeugdhulp: kleine minderheid pleegt feiten
8. Continuïteit steeds belangrijker
9. Opvang jonge vluchtelingen
10. PVF Minderjarigen

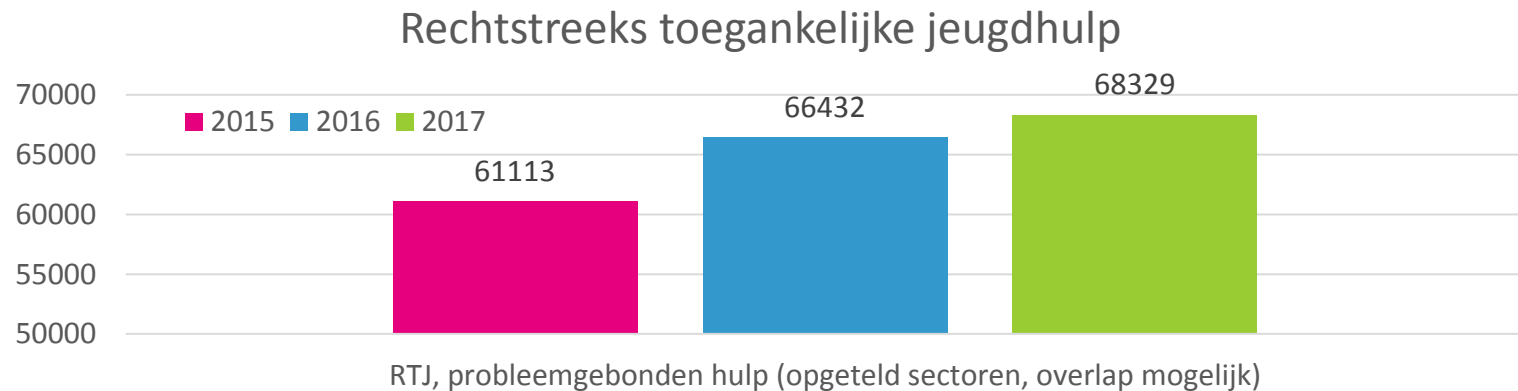
1. Jeugdhulp is breed en divers

Cijfers reflecteren de principes van de jeugdhulp

- Brede instap en laagdrempelige jeugdhulp kent een groot bereik
 - Bijv: **260.982** unieke leerlingen 'onthaal' (= 1ste zorgvraag) bij CLB's (278.960 in 2016)
 - Bijv: **207.370** unieke kinderen bij regioteams Kind & Gezin (208.868 in 2016)
 - Bijv: **26.502** jongeren bij CAW's (26.949 in 2016)
- Geleidelijke afname van de aantallen naarmate intensiteit en het ingrijpend karakter toeneemt
 - Bijv: **19.207** jongeren bij CGG (19.877 in 2016)
 - Bijv: **11.523** jongeren in Multifunctioneel Centrum (MFC, VAPH) (11.502 in 2016)
 - Bijv: **1.691** opnames in een gemeenschapsinstelling (1.603 in 2016)
- Diversiteit in hulpvormen
 - Consult, gesprekken, therapie, thuisbegeleiding, dagopvang, verblijf....
 - Ook online:
 - CLBch@t deed 4.013 gesprekken
 - Nupraatikerover.be: 156 meldingen kindermishandeling via de chatbox (107 in 2016)

Stijging gebruik laagdrempelige jeugdhulp

- Aantal jongeren dat gebruik maakt van RTJ, probleemgebonden hulp stijgt
- In 2015: 61.113, in 2016: 66.432; in 2017: 68.329
- = stijging met 11 procent op twee jaar, + 7.000
- Goede zaak, is ook doelstelling van het decreet
 - Laagdrempelige hulp en ondersteuning zijn beschikbaar en jongeren maken er meer en meer gebruik van
- Stijgend gebruik van jeugdhulp is internationale trend

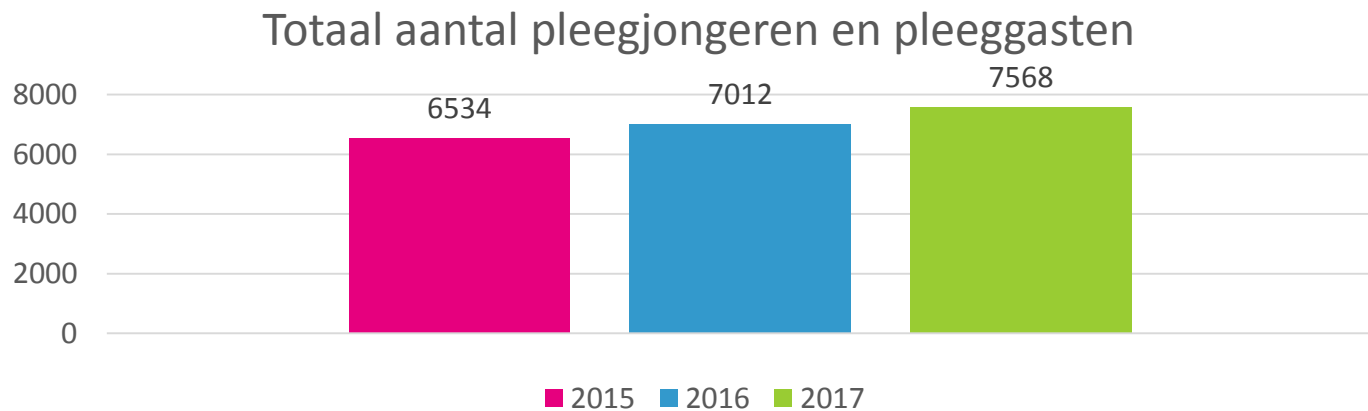
2. Innovatieve methodieken/netwerken

- Jeugdhulp **innoveert**: onder meer via krachtgerichte methodieken
- Signs of Safety
 - Oplossingsgerichte methodiek waarbij jongere en zijn context actief wordt betrokken
 - Veiligheid van het kind centraal, vertrekt van de positieve krachten
 - Gebruikt binnen Jongerenwelzijn: Ondersteuningscentra Jeugdzorg (OCJ) en sociale diensten jeugdrechtbank (SDJ), ook in interne personeelsprocessen.
 - Leidt tot meer gedragen oplossingen en verklaart mogelijks mee de daling in het aantal meldingen voor intensieve hulp door deze diensten
- Positieve heroriëntering
 - Ingezet in de laagdrempelige hulp om intensieve hulp te vermijden
 - 555 begeleidingen, gespreid heel Vlaanderen
 - Uithuisplaatsing kan in veel gevallen vermeden worden
 - Voorbije jaren: tussen de **63% en 88% geen vervolghulp** nodig
- Jeugdhulp innoveert, ook via de laagdrempelige netwerken
 - 15 regio's in Vlaanderen i.h.k.v. 1 gezin, 1 plan: zowel brede instap, laagdrempelige jeugdhulp, ook eerstelijnspsychologen

3. Pleegzorg blijft groeien

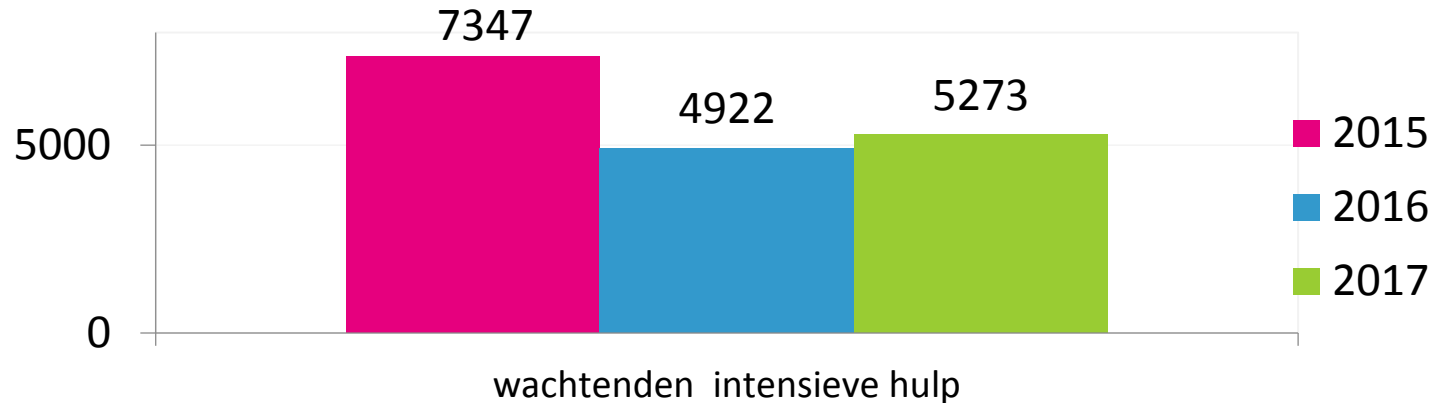
- Pleegzorg is eerste optie bij uithuisplaatsing jonge kinderen
- Opnieuw stijging met 8 procent, stijging met 25 procent sinds 2014
- Eind 17: 6.568 pleegzorgsituaties, inclusief 462 pleeggasten > 21j
- 17: totaal aantal jongeren in pleegzorg (ook afgesloten dossiers): 7.568
- Positief verhaal: (aangepast) decreet pleegzorg, ook mogelijk gemaakt tot 25 jaar

4A. Meer druk op intensieve hulp (NRTJ)

- Niet-rechtstreeks toegankelijke jeugdhulp (NRTJ):
 - Na toegangspoort: verblijf in voorzieningen; pleegzorg, PAB,...
- Instroom stabiel : 12.455 jongeren worden aangemeld in 17
 - Ongeveer zelfde cijfer als in 16: (12.589)
- Ervaring van toenemende druk op het verblijfsaanbod
 - Meer vragen om dringende hulp (prior)
 - Begeleidingsduur bij bijv. voorziening Jongerenwelzijn stijgt
- Wachttijden: zeer uiteenlopend, hangt af van regio en soort hulp
 - 59 % wordt geholpen binnen de 3 maand (66 % in 16)
 - 76 % wordt geholpen binnen de 6 maand (81 % in 16)
- Aandacht voor:
 - GES +, CKG's, Jongvolwassenen (cbaw), pleegzorg, PAB

4B. Evoluties aantal wachtenden NRTJ

- Aantal wachtenden op 31/12/17:
 - 5.273 jongeren wachten op (een andere vorm van) intensieve hulp (voorziening, pleegzorg)
 - 1.533 jongeren wachten op Persoonlijk Assistentiebudget (PAB)
 - Totaal = 6.584 (overlap van 222 jongeren)
- Lichte stijging, na daling door vooral uitzuivering lijsten
 - Verder onderzoek nodig naar analyse;
 - Complexe bewegingen
 - Helft van de extra wachtenden zijn 18-plussers

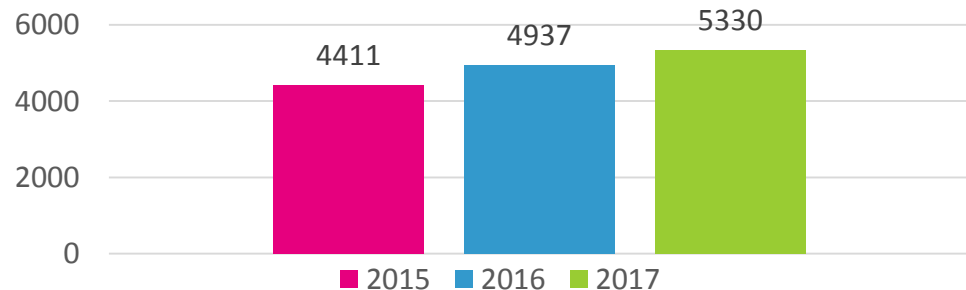

4C: Nuance bij ‘wachten’: ondertussen ook andere hulp mogelijk

- Van de 1533 PAB wachtenden:
 - 466 (1/3) krijgen andere NRTJ-hulp / hebben gekregen
 - Ongeveer de helft krijgt een basisondersteuningsbudget (BOB)
 - 1 op 4 heeft noch NRTJ, noch BOB
 - Wel altijd andere vormen van RTJ mogelijk
- Van de 5.273 wachtenden NRTJ
 - 2.155 (40 procent) krijgen andere NRTJ-hulp / hebben gekregen
 - Ook RTJ mogelijk
- Nood aan eenduidig begrippenkader ‘wachlijsten’ en ‘wachttijden’
- ! Onderzoek noodzakelijk en nieuwe maatregelen (zie verder)

5. Jongvolwassenen doen meer beroep op jeugdhulp

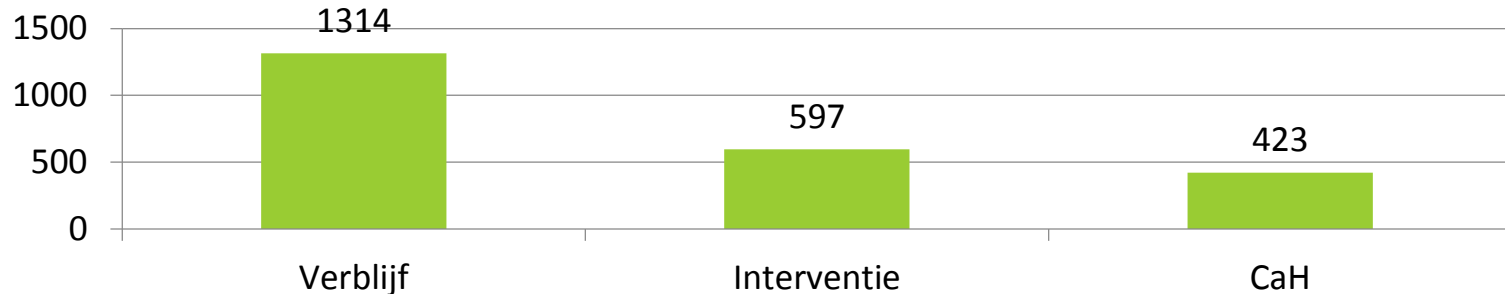
- Actieplan Jongvolwassenen
 - Bruggen tussen jeugdhulp en volwassenhulp
 - Innovatieve wooneenheden, 4 tot 6 jongeren: 87 plekken
 - Voortgezette jeugdhulp wordt uitgebreid, tot leeftijd 25
 - Ook inzet vanuit CAW's en plan dak- en thuisloosheid, rondetafels ACT
- Aantal 18+ dat gebruik maakt van voortgezette intensieve jeugdhulp (verblijf, pleegzorg) stijgt opmerkelijk (+ **919** of **20 % op twee jaar**)
 - Voorzieningen JW: stijging 34 procent

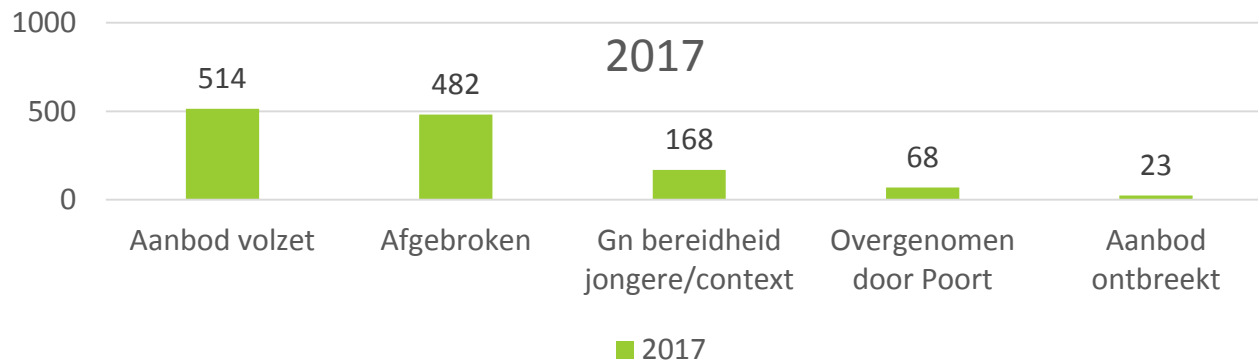
6A. Crisisjeugdhulp in vernieuwing

- Betere registratie via rijksregisternummer
 - Vergelijkingen met voorgaande jaren daardoor moeilijker
- Integratie met federale netwerken GGZ
- Geboden crisisjeugdhulp
 - aantal consults: 5.392; meteen telefonisch geholpen
 - Voor 3.373 jongeren vraag naar hulp binnen het crisisnetwerk
 - Voor 2.050 jongeren hulp opgestart

Verdeling opgestarte hulp 2017

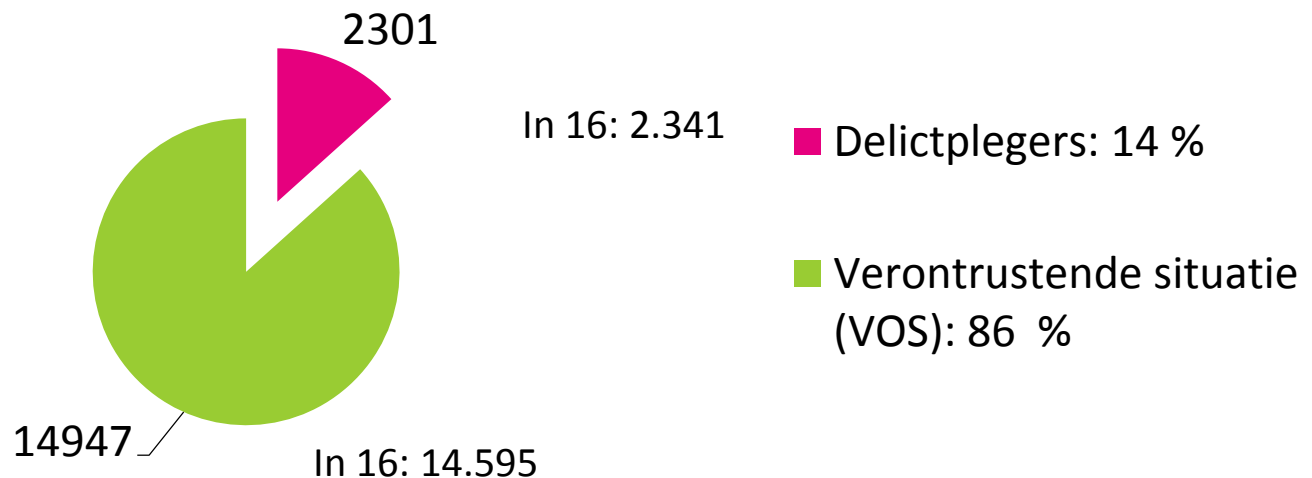
6B. Waarom is crisishulp niet opgestart? (aantal aanmeldingen)

- Ook bij 'volzet' worden verder alternatieven gezocht én gevonden
 - Bijv. terug netwerk bevragen, checken van RTJ, overbruggingshulp...

7. Gerechtelijke jeugdhulp: kleine minderheid pleegt feiten

Aantal jongeren met een maatregel bij jeugdrechter

- Herstelgerichte en constructieve afhandeling (HCA) zit in de lift: stijging met 15 procent
- In 2016 4.928 meldingen, in 17: 5.656

8. Continuïteit steeds belangrijker

- Team continuïteit toegevoegd aan de regionale toegangspoorten
 - Uitbouw regionaal info- en aanspreekpunt
- Jeugdhulpregie zoekt **oplossingen** in trajecten waar breuken voorkomen/dreigen
 - 466 kinderen en jongeren op die manier opgevolgd in 2017
 - Voor 289 hulp opgestart dankzij hoogste prioriteit (283 in 16)
 - 201 trajecten opgestart of verder gezet met extra IPH-middelen (153 in 16)
 - IPH: intersectorale prioritaire hulpvragen
 - 52 Persoonsvolgende convenanten (PVC, 55 in 16)
 - 24 jongeren met handicap en complexe zorgvraag via zorgnetwerken (16 in 16)
 - Met bijkomende middelen voor zorg op maat.
- In RTJ: 1 gezin, 1 plan = laagdrempelig netwerk i.f.v. continuïteit

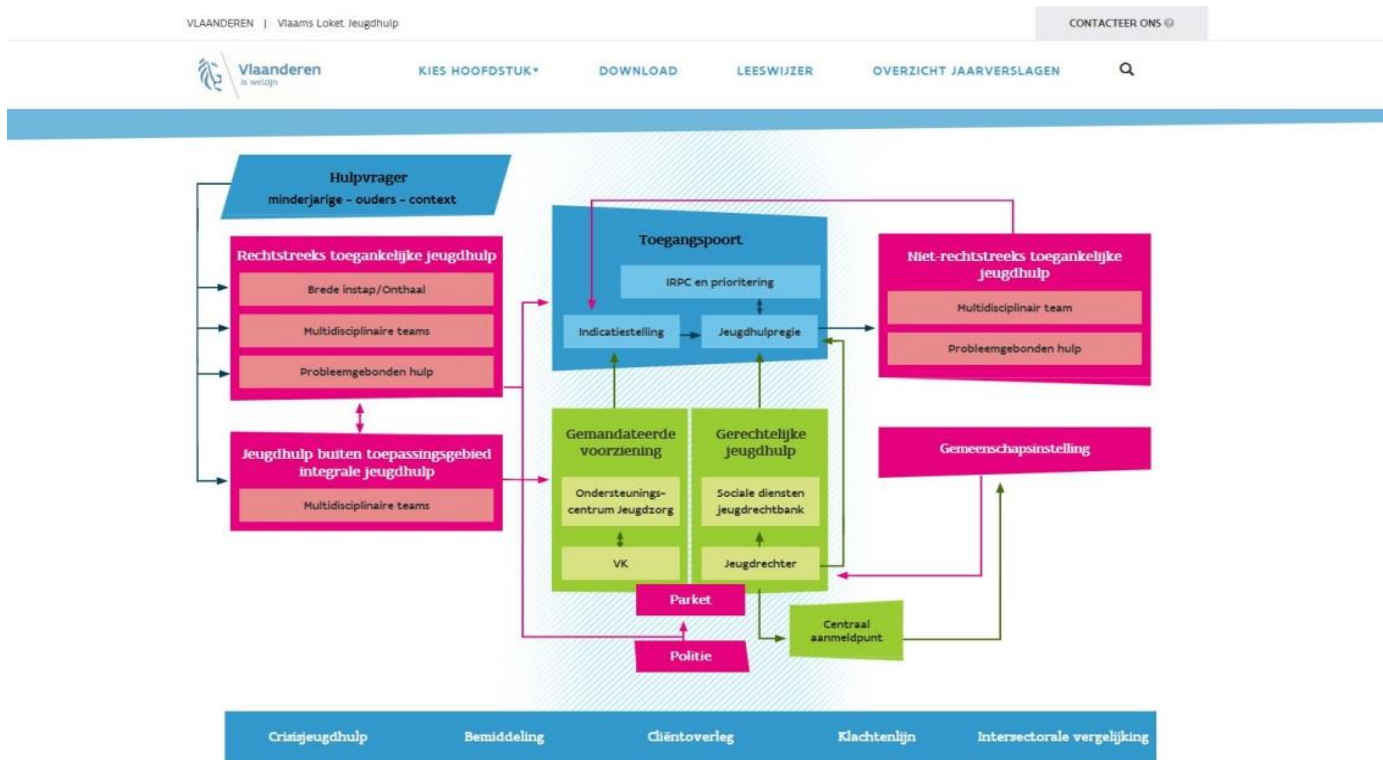
9. Opvang jonge vluchtelingen

- Instroom niet-begeleide minderjarige vluchtelingen
 - Minder dan in piekjaar 2015, maar nog altijd 30 % meer dan voor asielcrisis
- Project 'Geef de wereld een thuis'
 - Via pleegzorg: ondertussen meer dan 330 jonge vluchtelingen opgevangen
- Verlenging van projectmatige uitbreiding regulier aanbod
 - 18 plaatsen verblijf
 - 40 plaatsen contextbegeleiding autonoom wonen
 - 100 plaatsen kleinschalige wooneenheden voor jongvolwassenen
- Conventie met Fedasil, in co-financiering
 - 145 plaatsen verblijf

10. PVF Minderjarigen: verder traject

- Goedkeuring nota Vlaamse Regering 20 juli 2018
 - Gefaseerde invoering PVF Minderjarigen
 - Verder werken aan bouwstenen PVF Minderjarigen in 2018 en 2019
 - Vanaf 2020-2021: opstart omschakeling aanbodsfinanciering naar persoonsvolgende financiering
 - Parallel (2018-2019):
 - Rechtstreeks toegankelijke hulp flexibeler maken om nog meer inclusieve trajecten mogelijk te maken (bv. inclusieve kinderopvang)
 - Aanpassen PAB- besluit: bestedingsregels en criteria voor toekenning PAB verruimen
 - Meer afgestemde inschaling en toegang tot het recht op verhoogde zorgtoeslag

Nog meer cijfers en duiding in samenvatting & www.jaarverslagjeugdhulp.be

Reflecties Stefaan Van Mulders

- Innovatieve methoden (krachtgericht, positief) werken
 - Voorzichtig: minder druk op intensieve hulp, op uithuisplaatsing?
- Pleegzorg stijgt
 - Effect campagnes o.a. Rode Duivels?
- Jongvolwassenen: signaal is opgepikt
 - Verder bruggen bouwen, discussie in NL
 - Jeugdhulp in Vlaanderen stopt niet meer op 18: Pleegzorg (tot 25 jaar), PAB, CBAW,...
- Laagdrempelige jeugdhulp krijgt stevige impuls in 18 en 19
 - Innovatieve netwerken, stevige regionale samenwerking op het terrein
 - Inspanningen moeten worden verdergezet
- Intensieve jeugdhulp
 - Hier ook extra investeringen nodig
 - Blijvend en extra investeren in jeugdhulp nodig
 - Meer? Ja, en ook innovatief zoals we het aan het doen zijn

Reflecties en nieuw beleid (1)

Jo Vandeuren, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin

- **Verdere stappen integratie jeugdhulp**
 - Verder inzetten op integratie, betere registratie, gegevensdeling
 - Verder analyseren en verfijnen van wachtlijsten en wachttijden
 - E-Youth: in eerste fase binnen JW, daarna ook brede jeugdhulp
 - Eengemaakt agentschap staat in de steigers
 - Vereenvoudigen en terugdringen administratieve lasten
- **Evaluatie van het decreet integrale jeugdhulp**
 - opdracht gegeven aan het steunpunt WVG om een onafhankelijke wetenschappelijke evaluatie te maken
- **Longitudinaal onderzoek**
 - Vooronderzoek is afgerond: hoe dit best aanpakken en op basis van welke registratie?
 - Indicatoren waar we mee aan de slag gaan: meer gedeeld begrippenkader
 - In pilootfase: een afgebakende groep van kinderen en jongeren zullen langdurig worden gevolgd

Reflecties en nieuw beleid (2)

Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin

- Inzetten op onderzoek en overleg i.f.v. nieuwe innovatieve en gedragen werkvormen, zoals:
- Intersectorale werkgroep verblijf
 - Werkgevers, vakbonden, beleid werken samen nieuwe voorstellen uit
 - Aanbevelingen oktober
 - Nood aan nieuwe vorm van verblijf en duurzame investering
 - Koppeling van infrastructuurinvesteringen en exploitatie: meerjarenperspectief
- Onderzoeksrapport jongeren van wie het hulpverleningstraject 'geblokkeerd' zit
 - Doen beleidsaanbevelingen bij trajecten die moeilijk verlopen
 - Teken een nieuw zorgtraject voor deze doelgroep uit
 - Nood aan een geactualiseerde kijk op 'gedrag' en 'gedeelde probleemanalyse': congres in voorjaar 2019
- Opvolgen van aanbevelingen Rekenhof i.v.m. crisisjeugdhulp

Extra investeringen 2018

- Investerings grijpen in op de aandachtspunten en de noden uit rapportage 2017
- *Voorbeelden:*
 - 4 werven jeugdhulp
 - Meer nood aan directe hulp voor kinderen, jongeren en gezinnen, sneller in RTJ – zonder procedures: naar meer dan 3.000 extra gezinnen (7.000.000 euro) – werf 1
 - Jonge kinderen (cf. o.a. cijfers CKG): Zorggarantieplan – werf 2 - (1.400.000 euro)
 - Jongvolwassenen – werf 3: kleinschalige wooneenheden en investeringen voor jongvolwassenen met psychische problemen (GGZ), instellingverlater (CAW) (ca. 1.625.000 euro)
 - Extra PAB's en Persoonsvolgende convenanten: 200 extra (8.623.000 euro)
 - Extra groei Pleegzorg: 7.374.000 euro
 - Extra groei HCA: alternatieven voor gesloten opvang – extra: 1.245.000 euro
 - Extra investeringen agressie-aanpak: agressiebeleid, ondersteuning,... 1.000.000 euro
 - Extra consulenten: groeipad ingezet naar 40 bijkomende VTE (wervingen lopen)
 - ...
- 30.000.000 euro extra investeringen... belang van opvolging...

Beleid naar 2019

- De inhoudelijke keuzes die vorig jaar gemaakt zijn, bevestigen we
- Investerings aanhouden en versterken – maar ook evaluatie!
- We moeten blijven investeren in RTJ, volgens de geest van het decreet
 - Hoe vroeger we kunnen ingrijpen, hoe beter
 - Preventie, vroegdetectie, laagdrempelige jeugdhulp is en blijft cruciaal
 - Die optie is genomen en blijft aangehouden
- Aandacht voor de (bevestiging van de) signalen uit dit jaarverslag
 - Extra en doelgericht investeren is nodig voor een aantal doelgroepen, zowel RTJ als NRTJ
 - GES +, Jongvolwassenen, Jonge kinderen, complexe problematieken, pleegzorg
 - Belang van link met kinder- en jeugdpsychiatrie – geestelijke gezondheid
 - Investerings in omkadering personeel (VIA 5) - werkdruk
 - Investerings in infrastructuur + andere aanpak van verblijf
 - Opmerkingen Rekenhof i.v.m. crisisjeugdhulp

Vragen & Antwoorden

